

# รายงานการศึกษาด้านวนศาสตร์ชุมชน

เรื่อง การศึกษาข้อมูลกำลังผลิตของพืชอาหารในพื้นที่ป่าชุมชน ตามโครงการ  
หมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่ฯ ในท้องที่จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัด  
นครสวรรค์

**The Food Plants Products in community forest : Khonggan Moo  
Ban Pamai Panmai in Kampanget and Nakhonsawan Provine  
Case Study.**

โดย

ภควิทย์ บุญประกอบ

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนศาสตร์ชุมชนที่ 5 (นครสวรรค์)

สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้

พุทธศักราช 2549

## รายงานการศึกษาด้านวนศาสตร์ชุมชน

เรื่อง การศึกษาข้อมูลกำลังผลิตของพืชอาหารในพื้นที่ป่าชุมชน ตามโครงการหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่ฯ ในท้องที่จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดนครสวรรค์

The Food Plants Products in community forest : Khonggan Moo Ban Pamai Panmai in Kampanget and Nakhonsawan Provine Case Study.

### บทคัดย่อ

การศึกษาข้อมูลกำลังผลิตของพืชอาหารในพื้นที่ป่าชุมชน ตามโครงการหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่ฯ ในท้องที่จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อศึกษาข้อมูลกำลังผลิตพืชอาหารและจัดทำปฏิทินแสดงช่วงของการเก็บหาพืชอาหารในพื้นที่ป่าในแต่ละหมู่บ้าน ในพื้นที่ป่าชุมชนเป้าหมาย ปี พ.ศ. 2548 ไม้แผนใหม่ฯ ในท้องที่จังหวัดกำแพงเพชร 18 หมู่บ้าน และจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 5 หมู่บ้าน โดยการศึกษาข้อมูลกำลังผลิตพืชอาหารโดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน คณะกรรมการ ผู้รู้ และผู้ที่พึงพิงป่าอยู่รายรอบ จำนวน 7 - 10 คน และ วิเคราะห์ผลการศึกษาเชิงพรรณนา โดยจัดทำข้อมูลของหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่ ประกอบด้วย ผลการดำเนินการฯ ข้อมูลผลผลิตพืชอาหารป่าและจัดทำปฏิทินพืชอาหาร จากป่าแต่ละหมู่บ้าน

ผลการศึกษาพบว่า ผลการดำเนินงานตามโครงการหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่ฯ ในท้องที่จังหวัดกำแพงเพชร ส่วนใหญ่จะดำเนินการในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ในท้องที่จังหวัดนครสวรรค์ จะดำเนินการในพื้นที่ป่าไม้ ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 โดยมีคณะกรรมการหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่ฯ ทำหน้าที่บริหารโครงการฯ ซึ่งชุมชนจะจัดทำโครงการบริหารจัดการป่า ได้แก่ การปลูกป่า การทำแนวกันไฟ การทำแนวเขตป่าไม้ และ โครงการพัฒนาอาชีพด้านป่าไม้ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมป่าไม้ โดยทุกหมู่บ้านได้ดำเนินการปฏิบัติงานตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ ผลการศึกษากำลังผลิตของพืชอาหารในพื้นที่ป่าไม้หมู่บ้าน พบว่ามีผลผลิตของพืชอาหารป่าหลายชนิด โดยแยกประเภท เป็น พืชอาหารประเภทเห็ด พืชผักผลไม้ป่า และสมุนไพร พืชอาหาร ที่มีราคาสูงที่สุด ได้แก่ เห็ดโคน และผักหวาน ซึ่งราคาจะแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ และป่าไม้หมู่บ้านที่มีมูลค่าผลผลิตของพืชอาหาร สูงสุด ได้แก่ บ้านใหม่ธงชัย(กำแพงเพชร) เป็นเงิน 176,700 บาทรองลงมา บ้านพุ่มน (นครสวรรค์) เป็นเงิน 81,750 บาท มีปัจจัยมาจาก สภาพป่าและการจัดการป่าตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ผลการศึกษาจะทำให้ชุมชนเห็นประโยชน์ของป่าชุมชนชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งหากส่งเสริมให้ทุกหมู่บ้านดำเนินการจัดทำบัญชีปริมาณผลผลิตพืชอาหารป่า และปฏิทินพืชอาหารจากป่า ก็จะต้องขึ้นหรือมีการศึกษาถึงการศึกษาด้านชนิดพันธุ์ไม้ การเพิ่มกำลังผลิตของป่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งก็เป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ชุมชนร่วมกันรักษาป่าของชุมชนให้ยั่งยืนตลอดไป

คำหลัก ป่าชุมชน โครงการหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่ฯ กำลังผลิตพืชอาหารป่า